

jemal svoje krepke junake. Od l. 1870. do 1880. so tiskali na Ruskem največ njegovih povesti, ki so se jako razširile. Iz ruskega narodnega duha si je privsojil posebno temno resignacijo; zato je v njegovih spisih malo veselih in jasnih tonov. Med boljše spise njegove se štejejo: „Sila solomu lomit“, „V tihom omutě“, „V zabytom kraju“, „Nautina“, „Gornaja idillija“. Proti koncu 80tih let je obolel in ni spisal ničesa več. Umril je v Tomsku 9. decembra prošlega leta.

Razpis nagrad za slaviste. „St. peterburgskoje slavjanskoje občestvo“ razpisuje več nagrad iz Hilferdingovega zaklada za zgodovinska dela o Slovanih. Na celotno zgodovino vseh slovanskih narodov je razpisana nagrada 3000 rubljev. Knjiga mora obsegati ne le zunanjo, ampak tudi notranjo kulturno zgodovino, kratko in jedrnato. Če ne dobi omenjeno društvo take celotne zgodovine, pa razpisuje manjše nagrade po 500 rubljev na zgodovine posameznih slovanskih narodov: Bolgarov, Srbov, Hrvatov, Slovencev, Slovakov, Čehov, Poljakov in Srednjelabskih Slovanov. Za etnografski popis vseh slovanskih rodov je razpisanih 1000 rubljev. Za etnografski popis južnih Slovanov (Slovencev, Hrvatov in Bolgarov) se pa razpisuje nagrada 500 rubljev. Razprave morajo biti spisane v ruskem jeziku ter se morajo doposlati „St. peterburgskemu slavjanskemu občestvu“ vsaj do 14. februarja l. 1905. Knjige se bodo tiskale na društvene stroške. Pisatelj dobi 600 izvodov zastoj.

Ruski jezik na pariškem vseučilišču. Senat pariškega vseučilišča je sklenil, da se s 1. novembrom letošnjega leta otvori stolica za ruski jezik in rusko slovstvo. Na dunajskem vseučilišču te stolice še ni.

Prosvétitelnoje občestvo im. Mihaila Kačkovskago deluje v ruskem smislu v Galiciji zdaj že 28 let. Prošlo leto je imelo 8130 udov. Izdalo je to leto 12 knjig poljudno-poučne, gospodarske in leposlovne vsebine v 110.000 izvodih. Društvo vzdržuje in podpira 941 čitalnic.

Ogrski zgodovinski zavod v Rimu objavlja kot sad zadnjih preiskav Fraknojevo knjigo: „Magyarország egyházi és politikai öwzéköttécsi a római szent-székkal“. (Cerkvene in politične razmere Ogrske do svete stolice.)

Louis Léger, profesor slovanskih jezikov na pariškem vseučilišču, je izdal v zalogi Hachette & Cie v Parizu drugo serijo svojih člankov o političnih in književnih odnošajih slovanskih z naslovom „Le Monde Slave“. V tej knjigi je devet studij o Rusih, Poljakih in Čehih.

† Emil Zola.

Nenadno od plina zadušen, z nogami v postelji, z glavo na tleh, je preminul v 62. letu starosti sloviti francoski pisatelj Emil Zola. Smrt njegova je podobna njegovi umetnosti: nekaj dramatičnega, ki se družijo z banalnimi; v materializmu zarit v svojih spisih sili umirajoč z glavo v zemljo. Usodna smrt! —

Zola je znamenit romanopisec francoski. Nikdo mu ne more odrekati izrednih pisateljskih talentov. Bil je plodovit pisatelj. Vsak dan je oddal določeno število spisanih strani v tiskarno, vsako leto je skoro redno izdal kako novo večje delo. Spisi njegovi so silno razširjeni. Posamezni njegovi romani so doživeli n. pr. „Nana“ 200.000, „Le débauché“ nad 200.000, „L'assommoir“ 150.000, „Lourdes“ 150.000, „Rome“ 100.000 iztisov itd.

Zola je kot pisatelj gojil naturalizem v zvezi z Balzacom, Flaubertom in Goncourtom; v spisu „Le roman expérimental“ je v tem pogledu pojašnjeval svoje stališče.

Materiališko svetovno naziranje pesniško proslavljati, to je bila tendenca vseh njegovih spisov; zato se kaže vedno zistematiškega nasprotnika krščanstvu. Na mesto krščanstva so postavili svetu nov vzor; zanj se je trudil kot pisatelj, a je mesto do vzora prišel do karikature. Kako nizek in smešen se kaže v svoji trilogiji, dasi je hotel uprav s tem spisom zadati katoliški cerkvi smrtni udarec! Zavrgel je seveda evangelij in namesto svetopisemskih štirih evangelijev je hotel postaviti v štirih knjigah: „Plodovitost“, „Delo“, „Resnica“ in „Pravičnost“ nov evoliucijski evangelij. Od teh je dovršil prvi dve deli, pri prvih polah tretjega pa je nenadoma umrl; blasfemij proti večni Resnici ni več smel nadaljevati.

Žalostno, a vplivno ulogo je igral v znani Dreyfusovi pravdi, ki označuje ves njegov značaj. Zoli je bilo vse njegovo pisateljevanje le trgovina, ki naj kar največ nese.

Zato je udarjal v svojih romanih na strune javnega mnenja, širil je svoja dela z umazanostjo snovi, o kateri je razpravljal, in z umazanostjo pisave; računal je z vednostno površnostjo, in lahkomišelnostjo izprijenostjo ljudstva; vedel je, da je pornografija najbolj iskano blago v moderni literarni trgovini, skrbel je za reklamo, ki z denarjem malovrednemu blagu dviga ceno.

Pisal je Zola v širokem slogu. Iz raznih listov si je nastrigel najbolj pikantnih in najbolj nemoralnih ter tudi najmanj verjetnih notic. To mu je bila pomoč pri opazovanju življenja in mu je služilo za zabelo v njegovih spisih. Za zgodovino ni imel nobenega smisla. Bil je čudak, megaloman, v mnogem oziru zelo omejen; čez določen nivo ni Zola ničesar več videl. Pisateljske svoje talente je za vse materialno dobro porabil, človeštvu pa neizmerno škodoval, goječ v njem le živalsko stran. Darwinizem je našel v njem navdušenega zagovornika. Pa kakor se ta ne